

Suomen NPO-sektorin luokittelu

Kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiarviossa NPO-toimija määritellään seuraavasti:

NPO-toimijoita ovat oikeushenkilöt, ryhmät ja ryhmittymät, joiden pääasiallinen toiminta on luonteeltaan voittoa tavoittelematonta. NPO-toimija voi myös olla voittoa tavoitteleva liiketoiminnan harjoittaja, jos osa toiminnasta on luonteeltaan voittoa tavoittelematonta.

NPO-toimija harjoittaa varojen tai muun taloudellisen tuen hankkimista tai vastaanottamista ja/tai käyttämistä tai välittämistä hyväntekeväisyyteen, uskonnolliseen, koulutukselliseen, sosiaaliseen, veljelliseen tai aatteelliseen tarkoitukseen tai muun tyyppiseen hyväntekemiseen taikka urheiluun, vapaa-aikaan, taiteeseen, kulttuuriin tai kannatustoimintaan keskittyvään toimintaan.

NPO-toimijoita ovat pääsääntöisesti yhdistykset, säätiöt, järjestöt, liitot ja puolueet.

Alla on yksityiskohtainen jaottelu siitä, millaisia toimijoita Suomen NPO-sektoriin lukeutuu.

Yhdistykset

Suomessa toimii suuri määrä erilaisia yhdistyksiä, joiden toiminta on voittoa tavoittelematonta. Osa yhdistyksistä harjoittaa liiketoimintaa verovelvollisena.

Yhdistykset voidaan luokitella pääasiassa seuraavasti:

Poliittiset yhdistykset

- puolueyhdistykset (puolueet, niiden piiri- ja kunnallisjärjestöt, paikallisyhdistykset)
- puolueiden nais-, nuoriso, ja opiskelijajärjestöt
- muut poliittiset yhdistykset (mm vaaliyhdistykset, puolueiden yhteistyö- ja tukiyhdistykset, sitoutumattomien yhdistykset)

Ammattiin ja elinkeinoon liittyvät yhdistykset

- työmarkkinajärjestöt (työnantajajärjestöt, työntekijöiden ja toimihenkilöiden ammattiyhdistykset sekä maa- ja metsätaloustuottajien yhdistykset)
- eri ammattialoihin/elinkeinoiniin ja niiden edistämiseen liittyvät yhdistykset
- henkilökuntayhdistykset
- työllisyyden ja työllistymisen edistämiseen liittyvät yhdistykset
- sijoittamiseen, säästämiseen, kuluttamiseen ja asumiseen liittyvät yhdistykset
- muut ammattiin ja elinkeinoon liittyvät yhdistykset

Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

- sairauteen tai vammaan liittyvät yhdistykset (mm. potilas- ja vammaisyhdistykset, sotainvalidit)
- lastensuojeluun, -hoitoon sekä vanhemmuuteen ja huoltajuuteen liittyvät yhdistykset
- vanhusten hyvinvointiin liittyvät yhdistykset
- päihde-, huume- ym. riippuvuuksiin liittyvät yhdistykset, raittiusyhdistykset
- terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyvät yhdistykset
- muut sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Kulttuurialan yhdistykset

- tieteeseen ja tutkimukseen liittyvät yhdistykset
- opiskeluun ja sivistykseen liittyvät yhdistykset
- säveltaiteisiin liittyvät yhdistykset
- näyttämötaiteisiin liittyvät yhdistykset
- kuvataiteisiin liittyvät yhdistykset
- muut taideyhdistykset
- perinne- ja museoyhdistykset
- tapa-, ruoka-, ja juomakulttuureihin liittyvät yhdistykset
- kotiseutu-, kyläyhdistykset

- sukuyhdistykset
- luonnon-, ympäristön-, ja eläinsuojeluyhdistykset
- etniset yhdistykset
- muut kulttuuriyhdistykset

Vapaa-ajan yhdistykset

- nuorisoyhdistykset (mm. nuorisoseurat, partiolaiset, 4H- ym. nuoriso- ja varhaisnuorisoyhdistykset)
- metsästyksen, kalastuksen ja muihin eräharrasteisiin liittyvät yhdistykset
- lemmikkieläin- ja muut eläinharrasteyhdistykset
- keräilyyn, rakenteluun, käsityöharrastuksiin ja peleihin liittyvät yhdistykset
- auto-, vene-, ilmailu- ja moottoriharrasteisiin liittyvät yhdistykset (ei urheiluun liittyvät)
- retkeily- ja matkailuyhdistykset sekä muut harrasteyhdistykset
- muut harrasteyhdistykset

Urheilu- ja liikuntayhdistykset

- monen lajin yhdistykset, yleisseurat
- yksilölajien yhdistykset
- joukkuelajien yhdistykset
- moottoriurheiluyhdistykset
- urheilu- ja liikunnan tukiyhdistykset ja kattojärjestöt
- muut urheiluun ja liikuntaan liittyvät yhdistykset

Uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvät yhdistykset

- uskontoihin sekä elämän- ja maailmankatsomuksiin liittyvät yhdistykset (mm. kristinuskoon ja muihin uskontoihin liittyvät yhdistykset, lähetisyhdistykset, piipiaseurat, kirkkojen ja seurakuntien tuki- ja yhteistyöyhdistykset, erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin liittyvät yhdistykset)

Humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyössä päätoimisesti toimivat yhdistykset

- Suomessa on useita suuria vakiintuneita kehitysyhteistyötä tekeviä järjestöjä, jotka toimivat sekä kotimaassa että kansainvälisesti.
- Valtaosa suurista kehitysyhteistyöjärjestöistä tekee myös hätäapua eli humanitaarista apua kriisialueille.
- Humanitaarinen alasektori voidaan jakaa kahteen ryhmään:
 - Vakiintuneet humanitaariset toimijat, erityisesti ECHO-sertifioitu humanitaarinen toiminta. Euroopan unionin pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston DG ECHOn myöntämän humanitaarisen kumppanuustodistuksen saaneet toimijat ks. https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/partnerships/humanitarian-partners_en
 - Muut humanitaariset toimijat

Maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset

- maanpuolustukseen liittyvät yhdistykset (mm. varusmies- ja reserviläisyhdistykset, eri aselajien killat, rauhanturvaajien ja siviilipalvelusmiesten yhdistykset)
- rauhanjärjestöt (mm. rauhanpuolustajien ja aseistakieltäytyjien yhdistykset)
- kansainvälisyyteen liittyvät yhdistykset (mm. kansainvälisiin kahden- ja monenkeskiseen ja muuhun yhteistyöhön liittyvät yhdistykset, ystävyysseurat)
- muut maanpuolustukseen tai kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset (mm. sotaveteraanien, kaatuneitten omaisten ja sotilasten yhdistykset)

Muut yhdistykset

- vapaaehtoiseen pelastustoimintaan liittyvät yhdistykset (mm. vapaapalokunnat, liikenne- ja vesiliikenneturvallisuuteen liittyvät yhdistykset)
- klubit, loosit ja veljeskunnat (mm. lions clubit, rotaryt, round table, soroptomistit)
- naisyhdistykset (mm. ladie's circle, zontayhdistykset, feministit)
- marttayhdistykset
- eläkeläisyhdistykset

- muut em. luokkiin sopimattomat yhdistykset (mm. nuorkauppakamarit ja kierrätisyhdistykset)

Rekisteröitymätön yhdistys

- Mikään ei estä harjoittamasta yhdistystoimintaa rekisteröitymättömänä, mutta tällöin itse yhdistys ei ole oikeushenkilö, eikä yhdistys voi hankkia ja tehdä sitoumuksia eikä olla asianosaisena tuomioistuimessa. Tällöin myös sitoumuksista vastaavat vain niiden allekirjoittajat henkilökohtaisesti, ei yhdistys.

Säätiöt

Säätiöt luokitellaan yleisesti seuraavan jaon mukaisesti seuraavasti:

- Apurahoja jakavat säätiöt (apurahasäätiö, pääomasäätiö). Apurahoja jakavat säätiöt ovat yleisiä kulttuurin, tieteen ja taiteen aloilla. Ne toteuttavat tarkoitustaan jakamalla apurahoja ja avustuksia pääomasta ja sen tuotosta.
- Toiminnalliset säätiöt (laitossäätiö, jatkuvarahoitteinen säätiö). Toiminnalliset säätiöt ovat yleisiä sosiaali- ja terveysalalla, sivistys- ja opetuslalla sekä urheilun ja nuorisotyön aloilla, ja ne toteuttavat tarkoitustaan tuottamalla itse palveluita.

Tämä asiakirja on laadittu sisäministeriössä 28.5.2024. Luokittelua on ollut laatimassa NPO-hankkeen työryhmä. Lisätietoja aiheesta saatavissa osoitteesta rahanpesu.fi.